

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ N. J.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. J. Č., advokátom v B., **2/ I. Č.**, bývajúceho v L., **3/ K. B.**, bývajúcej v B., proti žalovaným **1/ Ing. J. S.**, bývajúcemu v R., **2/ Ing. E. S.**, bývajúcej v R., obaja zastúpení JUDr. J. M., advokátom v L., **o určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam**, vedenej na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 5 C 41/2004, o dovolaní žalovaných 1/, 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. januára 2009 sp. zn. 9 Co 192/2008, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Žiline z 29. januára 2009 sp. zn. 9 Co 192/2008 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Ružomberok rozsudkom z 10. mája 2004 č.k. 5 C 41/2004-49 zamietol návrh, ktorým sa žalobcovia domáhali, aby súd určil, že žalobcovia sú vlastníkami nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. R., pozemok parc. č. X. o výmere X. m² a parc. č. X. o výmere X. m² a to, žalobcovia 1/, 2/ v podiele po X., a žalobkyňa 3/ v X. (titulom osvedčenia o dedičstve), a žalovaným priznal voči žalobcom náhradu trov konania 9 020,-- Sk. Rozhodnutie odôvodnil tým, že vlastníkami nehnuteľností sú žalovaní, ktorí ich nadobudli na základe vydržania.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalobcov uznesením z 19. apríla 2005 sp. zn. 23 Co 355/2004 rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, aby okresný súd skúmal, či predmetné nehnuteľnosti boli podľa aktuálnej právnej úpravy spôsobilým predmetom vydržania, či vlastníctvo k nim mohol nadobudnúť právny predchodca žalovaných a kedy.

Okresný súd Ružomberok rozsudkom (v poradí druhým) z 28. júna 2005, č.k. 5 C 41/2004-88 určil, že pozemok parc. č. X. o výmere X. m² a parc. č. X. o výmere X. m² v k. ú. R. je vo vlastníctve žalobkyne 1/ v podiele X., žalobcu 2/ v podiele X., žalobkyne 3/ v podiele X.. Žalovaným uložil povinnosť zaplatiť žalobcom náhradu trov konania 3 840,-- Sk. Rozhodnutie odôvodnil tým, že predmetné pozemky neboli spôsobilým predmetom vydržania, preto ich právny predchodca žalovaných nemohol nadobudnúť a z toho dôvodu ich nemohol previesť na žalovaných 1/, 2/. Žalovaní nenadobudli vlastnícke právo k uvedeným nehnuteľnostiam ani spracovaním.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalovaných rozsudkom (v poradí druhým) z 11. apríla 2006 sp. zn. 23 Co 406/2005 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že návrh žalobcov zamietol. Žalobcom 1/ až 3/ uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/, 2/ trovy konania 24 022,-- Sk. Uviedol, že v konaní bolo preukázané, že právní predchodcovia žalovaných nadobudli vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam spracovaním.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodujúc o dovolaní žalobkyne 1/ rozsudkom z 26. februára 2008 sp. zn. 2 Cdo 295/2006 zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že pokiaľ ide o odvolacím súdom riešenú otázku dobromyseľnosti spracovania pozemku stavebníkom, ktorý vedel, že stavia na cudzom pozemku a vplyv tejto činnosti na vznik vlastníckeho práva k zastavanému pozemku, treba uviesť, že krajský súd k nej nezaujal správny právny názor. Pre nadobudnutie vlastníctva právnym titulom spracovania nebola totiž splnená podmienka dobromyseľnosti staviteľa (ktorá v každom prípade nemusí byť vyžadovanou a nevyhnutnou podmienkou – v predmetnej veci však o takýto prípad nejde). Z hľadiska spôsobu nadobudnutia vlastníctva k pozemku vlastníctvom stavby na ňom postavenej bol rozhodujúci súhlas vlastníka pozemku pre stavebníka.

Krajský súd v Žiline rozsudkom (v poradí tretím) z 29. januára 2009 sp. zn. 9 Co 192/2008 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že určil, že pozemok parc. č. X. o výmere X. m² a parc. č. X. o výmere X. m² v k. ú. R. je v podielovom spoluvlastníctve žalobkyne 1/ N. J. v podiele X., vo vlastníctve žalobcu 2/ I. Č. v podiele X. a vo vlastníctve žalobkyne 3/ K. B. v podiele X.. Vo výroku o trovách prvostupňového konania rozhodnutie okresného súdu potvrdil, zaviazal žalovaných 1/, 2/ nahradiť spoločne a nerozdielne trovy

odvolacieho konania žalobkyni 1/ v sume 110,43 €, inak žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania. Krajský súd uzavrel, že právni predchodcovia žalovaných nemohli byť dobromyseľní ani v držbe pozemkov ako z jedného zo zákonných predpokladov pre nadobudnutie vlastníctva k nim vydržaním a teda žalovaní, resp. ich právni predchodcovia nemohli nadobudnúť vlastníctvo k sporným pozemkom ani prostredníctvom tohto hmotnoprávneho inštitútu.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní 1/, 2/, ktorého prípustnosť odvodzovali z ustanovenia 238 ods. 1 O.s.p a § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Namietali nesprávne právne posúdenie veci a navrhli zrušiť rozsudok odvolacieho súdu. Uviedli, že právni predchodcovia žalovaných nadobudli vlastníctvo k sporným pozemkom zo zákona spracovaním ešte pred účinnosťou zák. č. 40/1964 Zb., pretože ich dobromyseľnosť potrebná pre nadobudnutie vlastníctva takýmto spôsobom nespočívala len v tom, že stavajú chatu so súhlasom vlastníka, ale dokonca v tom, že sú vlastníkmi pozemku, ktorý kúpili, aj zaň zaplatili kúpnu cenu. So zreteľom na vyššie uvedené skutočnosti žalobcovia nie sú hmotnoprávne legitimovaní na podanie návrhu na začatie konania a nemajú naliehavý právny záujem na podaní určovacej žaloby. Sporné pozemky nemohli byť predmetom dedenia po právnych predchodcoch žalobcov zosnulých v rokoch X. a X., nakoľko títo najneskôr od 1. januára 1964 neboli ich vlastníkmi. Vlastníctvo k nehnuteľnostiam nadobudli totiž zo zákona právni predchodcovia žalovaných spracovaním. Ďalej poukázali na skutočnosť, že žalobcovia sa domáhali určenia vlastníctva k spoluvlastníckym podielom, ktoré v súčte tvorili celok a súd prvého stupňa návrhu vyhovel len v spoluvlastníckych podieloch vo veľkosti X. k celku, teda nekonal alebo aspoň nerozhodol o celom návrhu. Odvolací súd však napriek tomu o celom návrhu rozhodol.

K dovolaniu sa vyjadrili žalobcovia 1/ a 2/ a navrhli ho zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

V zmysle ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., a tiež z dôvodu, že dovolateľ namietal existenciu vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto zákonom ustanovení (t.j., či nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, či nesprávne obsadeným súdom). Vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolacím súdom zistené neboli.

Existenciu vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom) vyvodili dovolatelia zo skutočnosti, že súd prvého stupňa nerozhodol o celom návrhu a napriek tomu odvolací súd o celom návrhu rozhodol bez ich účasti. Žalovaní mali za to, že na pojednávanie pred odvolacím súdom budú predvolaní.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a oprávnených záujmov.

Zo spisu je zrejmé, že Okresný súd Ružomberok rozsudkom (v poradí druhým) z 28. júna 2005 č. k. 5 C 41/2004-88 určil, že pozemok parc. č. X. o výmere X. m² a parc. č. X. o výmere X. m² v k. ú. R. je vo vlastníctve žalobkyne 1/ v podiele X., žalobcu 2/ v podiele X., žalobkyne 3/ v podiele X.. Proti tomuto rozhodnutiu podali odvolanie žalovaní (nie aj žalobcovia) s úmyslom privodiť si priaznivejšie rozhodnutie. V odvolaní okrem iného uviedli, že súd prvého stupňa mal v časti o určenie vlastníckeho práva v podiele X. z predmetných nehnuteľností žalobu zamietnuť. Krajský súd v Žiline na odvolanie žalovaných rozsudkom (v poradí druhým) z 11. apríla 2006 sp. zn. 23 Co 406/2005 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že návrh žalobcov zamietol. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodujúc o dovolaní žalobkyne 1/ rozsudkom z 26. februára 2008, sp. zn. 2 Cdo 295/2006 zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd v Žiline dovolaním napadnutým rozsudkom (v poradí tretím) z 29. januára 2009, sp. zn. 9 Co 192/2008 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že určil, že pozemok parc. č. X. o výmere X. m² a parc. č. X. o výmere X. m² v k. ú. R. je v podielovom spoluvlastníctve žalobkyne 1/ N. J. v podiele X., vo vlastníctve žalobcu 2/ I. Č. v podiele X. a vo vlastníctve žalobkyne 3/ K. B. v podiele X..

Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Žalovaní v tomto prípade po podaní odvolania očakávali rozhodnutie vo svoj prospech, nakoľko žalobcovia sa voči prvostupňovému rozhodnutiu neodvolali. V konečnom dôsledku krajský súd rozhodol v prospech žalobcov. Krajský súd bez nariadenia ústneho pojednávania a bez predvolania účastníkov konania zmenil rozsudok okresného súdu a tento postup odôvodnil tým, že okresný súd sa dopustil zjavnej chyby v písaní, keď o vlastníctve žalobkyne 3/ rozhodol v rozpore so žalobou iba v podiele X. bez toho, aby žalobu vo zvyšku zamietol, resp. uviedol relevantné dôvody, pre ktoré by neuznával jej spoluvlastnícky podiel v zmysle žaloby, t.j. v podiele X.. Krajský súd teda rozhodol o časti predmetu konania, o ktorej súd prvého stupňa nerozhodol. Účastníci konania s takýmto právnym názorom odvolacieho súdu neboli oboznámení a nemali príležitosť sa k tomuto názoru vyjadriť. Predvídateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu je možné docieľiť nielen zrušením rozhodnutia súdu prvého stupňa a vrátením vecí k ďalšiemu konaniu, ale tiež tým, že odvolací súd zoznami účastníkov so svojím právnym názorom a dá im príležitosť sa

k tomuto názoru vyjadriť. V tomto prípade to však splnené nebolo, a tým je konanie pred odvolacím súdom zaťažené vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vzhľadom na vyššie uvedené, nezaoberal sa už dovolací súd vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. októbra 2010

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová